

warunkami materialnymi przerwała w 1935 pracę naukową na UJ i wyjechała na Górny Śląsk, gdzie podjęła pracę jako nauczycielka gimnazjalna. W czasie II wojny światowej działała w Armii Krajowej: 10 VI 1943 złożyła przysięgę żołnierza AK i przyjęła pseudonim „Kinga”, w 1944 – sanitariuszka w 2 bitwach partyzanckich oddziału AK „Bicza”, w służbie sanitarnej w Punkcie Opatrunkowym AK działała do stycznia 1945. W 1949 wchodziła w skład kierowanego przez prof. Mariana Koczwarę zespołu (razem z Olgą Seidl i Kazimierzem Kostrakiewiczem), którego badania nad roślinami saponinowymi w Polsce finansowane były przez Komitet Badań Fizjograficznych Polskiej Akademii Umiejętności. Należała do wielu organizacji: 1945–1950 – Związek Nauczycielstwa Polskiego, od 1 X 1950 – Związek Zawodowy Pracowników Służby Zdrowia (delegat do Komitetu Obrońców Pokoju), od 1951 – Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, od 1951 – Liga Kobiet; była członkiem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego oraz w latach 1931–1935 i 1945–2010 – PTB. Była członkiem Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej. Pochowana została na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

13. WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH ŹRÓDEŁ. Archiwalne: Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie – PAU WIII-6a (PAU. Wyd. III Mat.-Przyr. Protokoły posiedzeń, 1935–1939) k. 29; Archiwum UJ – KM 56 (Marianna Gawłowska), PKEN 26 (Maria Gawłowska), WBiNoZ 166 (Maria Gawłowska); Archiwum UJ, Oddział Collegium Medium – DSP AM 13 (Maria Gawłowska). Publikowane: P. Köhler, 2002. *Botanika w Towarzystwie Naukowym Krakowskim, Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Umiejętności. Botany at the Academic Society of Cracow, Academy of Sciences and Letters and the Polish Academy of Sciences and Letters (1815–1952)*. Studia i materiały do dziejów Polskiej Akademii Umiejętności, t. 2; Z. Mirek, 2010. Maria Gawłowska (1910–2010). [W:] *Botanicy na Cmentarzu Rakowickim*. Inst. Botan. PAN, Kraków, s. 42–43; W. Szafer, 1973. *Wspomnienia przyrodnika. Moi profesorowie – moi koledzy – moi uczniowie*. Zakład Narodowy im.

Ossolińskich, Wrocław – Warszawa – Kraków – Gdańsk, ss. 315, cyt. s. 191. Informacje ustne uzyskane od Elżbiety Rokity – siostry.

14. MATERIAŁY IKONOGRAFICZNE. Archiwum UJ, Oddział Collegium Medium – DSP AM 13 (Maria Gawłowska). Z. Mirek, 2010. Maria Gawłowska (1910–2010). [W:] *Botanicy na Cmentarzu Rakowickim*. Inst. Botan. PAN, Kraków, s. 42–43.

Piotr KÖHLER

SPRAWOZDANIA ZE SPOTKAŃ NAUKOWYCH SCIENTIFIC MEETING REPORTS

SESJA NAUKOWA INSTYTUTU BOTANIKI UNIwersytetu Jagiellońskiego „DOKONANIA EMBRIOLOGA, LICHENOLOGA I FITOGEOGRAFA W NAUCE” (KRAKÓW, 27 CZERWCA 2011)

Scientific session of the Institute of Botany of the Jagiellonian University ‘Achievements of embryologist, lichenologist and phytogeographer in the science’ (Kraków, Poland, 27 June 2011)

W dniu 27 czerwca 2011 roku odbyła się w auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego uroczysta sesja naukowa pt. „Dokonywanie embriologa, lichenologa i fitogeografa w nauce” zorganizowana przez Instytut Botaniki UJ (Ryc. 1). Okazją do urządzenia tego spotkania było przejście na emeryturę trzech zasłużonych profesorów Instytutu: Romany Izmailow – cytologa i embriologa roślin, Marii Olech – lichenologa oraz Adama Zająca – taksonoma i fitogeografa (Ryc. 2). W symposium wzięło udział ponad 200 osób z różnych ośrodków Polski, a także goście z Niemiec i Ukrainy.

Uczestników powitał JM rektor UJ prof. dr hab. Karol Musioł, który wyraził uznanie dla dokonań jubilatów, a także dla wszystkich botaników prowadzących badania nad roślinami

– obiektami przyrody symbolizującymi jej piękno. Obrady prowadził przewodniczący Rady Naukowej Instytutu Botaniki UJ prof. dr hab. Zbigniew Dzwonko. Pierwszy referat pt. „Prof. Romana Izmaïłow – poważny uczony i dydaktyk” wygłosił prof. dr hab. Józef Bednara z Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Przypomniał on, że prof. Romana Izmaïłow – pracownik Zakładu Cytologii i Embriologii UJ, jest wychowanką naukową prof. Marii Skałińskiej – twórczyni szkoły naukowej cytologii i embriologii roślin działającej w tym Zakładzie. Następnie omówił główne kierunki poszukiwań badawczych Romany Izmaïłow stwierdzając przy tym, że jej cechą jest niezwykła solidność i dokładność, dzięki czemu nawet dawne prace są wciąż cytowane przez specjalistów. Po wystąpieniu prof. Bednary dyrektor Instytutu Botaniki prof. dr hab. Maria Zając odczytała list gratulacyjny dla prof. Romany Izmaïłow, w którym

podkreśliła jej najważniejsze osiągnięcia naukowe, dydaktyczne i organizacyjne. Następnie prof. dr hab. Alicja Zemanek z Instytutu Botaniki UJ przedstawiła prezentację „Wśród polarnych lodów i tatrzańskich turni – życiorys naukowy lichenologa prof. dr hab. Marii Olech”. Prelegentka omówiła główne etapy w twórczym życiu jubilatki począwszy od badań porostów gór polskich, poprzez eksploracje w Arktyce (głównie Spitsbergen, Islandia, czy wyprawy wokół Grenlandii na jachcie „Vagabond’ elle”), na badaniach Antarktyki kończąc (liczne wyprawy głównie do Polskiej Stacji Antarktycznej im. H. Arctowskiego na Wyspie Króla Jerzego w Archipelagu Szetlandów Południowych). Podkreśliła także duże zasługi organizacyjne jubilatki (np. zorganizowanie Zakładu Badań i Dokumentacji Polarnej im. prof. Zdzisława Czeppego w obrębie Instytutu Botaniki UJ) oraz dydaktyczne, w tym wypromowanie 200 magistrantów i 6 doktorantów.

Ryc. 1. Uczestnicy sesji naukowej Instytutu Botaniki UJ „Dokonywania embriologa, lichenologa i fitogeografa w nauce” w auli Collegium Novum UJ, 27 czerwca, 2011 (fot. A. Mróz).

Fig. 1. Participants of scientific session of the Institute of Botany, Jagiellonian University ‘Achievements of embryologist, lichenologist and phytogeographer in the science’, the assembly hall, Collegium Novum, 27 June 2011 (phot. A. Mróz).

Ryc. 2. Podczas inauguracji sesji. Od prawej: prof. dr hab. Romana Izmailow, prof. dr hab. Józef Bednara (UMCS), prof. dr hab. Maria Olech i prof. dr hab. Adam Zając (fot. A. Mróz).

Fig. 2. At the opening session. From the right: prof. Romana Izmailow, prof. Józef Bednara (UMCS), prof. Maria Olech, and prof. Adam Zając (phot. A. Mróz).

W czasie przerwy wystąpił dziecięcy zespół instrumentalno-wokalny „Promyki Krakowa” (część instrumentalna zespołu, którego członkowie ubrani byli w ludowe stroje krakowskie), pod dyrekcją Romy Doniec-Krzemień (Ryc. 3). Zespół wykonał jeden z mazurków Fryderyka Chopina, krakowiak i polonez mało znanej kompozytorki polskiej oraz najślynniejszy polonez epoki przed-chopinowskiej „Pożegnanie ojczyzny” Michała Kleofasa księcia Ogińskiego.

Drugą część konferencji rozpoczęła prof. dr hab. Maria Olech prezentacją „Antarktyka unikatowym laboratorium dla biologa” ukazującą piękne fotografie przyrody polarnej oraz żyjących tam organizmów. Polarniczka przedstawiła fascynujące, interdyscyplinarne zagadnienia badawcze z wielu dziedzin biologii, w tym problemy oczekujące rozwiązania przez przyszłe generacje przyrodników. W liście gratulacyjnym dla jubilatki prof. Maria Zając podsumowała jej

najważniejsze sukcesy jako uczoney i nauczyciela akademickiego. Trzecim spośród jubilatów był prof. dr hab. Adam Zając – taksonom i fitogeograf, długoletni dyrektor Instytutu Botaniki UJ oraz kierownik Zakładu Taksonomii Roślin i Fitogeografii. Jego prace na polu geografii roślin były tematem referatu „Adam Zając w kręgu fitogeografii” wygłoszonego przez prof. dr hab. Zbigniewa Mirka z Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN. Autor wystąpienia przypomniał, że uczony jest uczniem znakomitego badacza szaty roślinnej Polski i Afryki Jana Kornasia, mistrza krakowskiej szkoły geobotanicznej. Adam Zając przejął i zrealizował wiele idei swego nauczyciela, a później sam stał się mistrzem dla młodego pokolenia badaczy flory. Prof. Mirek podkreślił zwłaszcza jego ogromne zasługi w opracowaniu i redagowaniu (wraz z żoną prof. Marią Zając) pomnikowego dzieła *Atlas rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce* (ATPOL) wydanego

Ryc. 3. Prof. Romana Izmailów, prof. Maria Olech i prof. Adam Zając z członkami dziecięcego zespołu instrumentalno-wokalnego „Promyki Krakowa” wraz z ich kierownikiem Romą Doniec-Krzemiń (fot. A. Mróz).

Fig. 3. Prof. Romana Izmailow, prof. Maria Olech, and prof. Adam Zając with the members of vocal-instrumental children ensemble ‘Promyki Krakowa’, and with the leader of the ensemble Roma Doniec-Krzemiń (phot. A. Mróz).

w 2001 roku. Zaznaczył też, że wyrazem przywiązania jubilata do uczelni była dedykacja dla krakowskiej *Alma Mater* poprzedzająca tę ponad 700-stronicową księgę. Ostatnim punktem programu był referat prof. A. Zająca pt. „Tajemnice natury motorem poszukiwań naukowych”. Znakomite wystąpienie jubilata było pewnym zaskoczeniem dla zebranych, ponieważ nie mówił on o wielkiej pasji swego życia – botanice, ale głównie o innych zainteresowaniach, wykraczających daleko poza biologię, o swoich fascynacjach kosmosem oraz możliwością istnienia pozaziemskich cywilizacji. Wystąpienie zawierało wiele wątków autobiograficznych oraz szerszych przemyśleń jubilata, dotykało problemów ogólnonaukowych z filozoficznej

i historycznej perspektywy, a także źródeł inspiracji badawczych oraz spostrzeżeń dotyczących współczesnej nauki i polityki naukowej (szczególnie w Polsce). W liście gratulacyjnym dziekan Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi prof. dr hab. Kazimierz Krzemiń zwrócił szczególną uwagę na osiągnięcia organizacyjne jubilata oraz sukcesy dydaktyczne.

Należy podkreślić niezwykle serdeczną atmosferę sesji. Oprócz opisanych wyżej wystąpień, adresy gratulacyjne wygłosili goście z wielu ośrodków uniwersyteckich, a jubilaci zostali obdarowani kwiatami i innymi upominkami. Zaprezentowano też wydawnictwa: specjalny numer *Polish Polar Research* (vol. 32, nr 2, 2011) dedykowany prof. Marii Olech, tom

Ryc. 4. Spotkanie towarzyskie w Ogrodzie Botanicznym (fot. A. Mróz).

Fig. 4. Social meeting in the Botanic Garden (phot. A. Mróz).

Ryc. 5. Spotkanie towarzyskie w Ogrodzie Botanicznym UJ. Siedzą od prawej: prof. Anna Medwecka-Kornaś (IB UJ), prof. Krystyna Grodzińska (IB PAN) i prof. Andrzej Manecki (AGH) (fot. A. Mróz).

Fig. 5. Social meeting in the Jagiellonian University Botanical Garden. Sitting from the right: prof. Anna Medwecka-Kornaś, prof. Krystyna Grodzińska, and prof. Andrzej Manecki (phot. A. Mróz).

Biodiversity Research and Conservation (vol. 19, 2010) poświęcony prof. Adamowi Zajęcowi oraz zbiór artykułów zatytułowany *Geobotanist and Taxonomist. A volume dedicated to Professor Adam Zajęc on the 70th anniversary of his birth* redagowany przez Bogdana Zemanka.

Po południu odbyło się spotkanie towarzyskie w szklarni Ogródu Botanicznego (Ryc. 4). Ponieważ dopisała pogoda, rozmowy toczyły się nie tylko pod palmami oranżerii (Ryc. 5), ale również pod gołym niebem, wśród kwitnących kwiatów. Szczególną atrakcją spotkania było wyświetlenie przez profesora Zbigniewa Dzwonko w sali wykładowej na piętrze Collegium Śniadeckiego filmów nakręconych w latach 1975 i 1977 podczas wycieczek Instytutu Botaniki UJ.

Piotr KÖHLER, Alicja ZEMANEK

TATRZAŃSKIE WARSZTATY GEOLOGICZNE

Tatranský Geologický Workshop
Zakopane 13–16 X 2011

Dyrekcja wraz z Centrum Edukacji Przyrodniczej Tatrzaskiego Parku Narodowego wystąpiła z nową inicjatywą – organizacji cyklicznych „Tatrzaskich Warsztatów” o różnej tematyce. Mają one przede wszystkim cel dydaktyczny – wprowadzenie młodego pokolenia w szeroko pojętą problematykę tatrzaską z uwzględnieniem całego tła przyrodniczego i kulturowego Tatr.

Pierwsze z serii „Tatrzaskich Warsztatów” dotyczyły geologii. Przy współpracy z Instytutem Nauk Geologicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego, Polskim Towarzystwem Geologicznym, Państwowym Instytutem Geologicznym oraz Instytutem Geologicznym Słowackiej Akademii Nauk zorganizowano Tatrzaskie Warsztaty Geologiczne. Odbywały się one w Zakopanem, w dniach od 13 do 16 października 2011 roku i obejmowały: 1 – geologiczne i przyrodnicze sesje terenowe, 2 – warsztaty geologiczne oraz 3 – plenarną sesję referatową.

TATRZAŃSKIE WARSZTATY GEOLOGICZNE TATRANSKÝ GEOLOGICKÝ WORKSHOP

Zakopane 13 - 16 październik 2011

MATERIAŁY POMOCNICZE DO WARSZTATÓW

Odbyły się cztery geologiczne sesje terenowe poświęcone m.in. seriom osadowym jednostek wierzchowych i reglowych Tatr, strefom ścinania w krystalniku na Jarzącącym Wierchu i Wołowcu, zjawiskom krasowym Doliny Zimnej Wody Orawskiej na Słowacji i Tatr Bielskich. Były to wycieczki całodzienne, wymagające umiejętności poruszania się w wysokich górach, w dość trudnych, późnojesiennych już warunkach, toteż nie wszyscy temu sprościli.

Przyrodnicze sesje terenowe były trzy, a ich tematyka dotyczyła następujących zagadnień: 1 – Fauna Tatr – „Park ludzi, dom zwierząt”, 2 – Ekologia lasu, 3 – „Oczami przyrody, czyli pełna inwigilacja”. Wszystkie trzy prowadzili pracownicy Tatrzaskiego Parku Narodowego, trasami wyznaczonymi w obrębie regła dolnego.

Bardzo ważnym punktem programu były warsztaty geologiczne *sensu stricto*. Były to zarówno prelekcje, przygotowane przez geologów z różnych ośrodków badawczych w Polsce (oprócz krakowskich, także z Państwowego Instytutu Geologicznego w Warszawie i Uniwersytetu Śląskiego), jak i część praktyczna, czyli

prezentacje różnego typu skał, obserwacje mikroskopowe szlifów, itp. Całą stroną ilustracyjną warsztatów uczestnicy otrzymali także w wydrukowanym tomie pt. „Materiały pomocnicze do warsztatów”, stanowiącym rodzaj elementarza geologii Tatr. Do tego dołączony został pendrive z materiałami w formie elektronicznej.

Jeden dzień poświęcony był referatom plenarnym. Rozpoczęły je dwa wystąpienia – pierwsze, mgr Wiesława Siarzewskiego z TPN, miało dotyczyć historii badań geologicznych w Tatrach, ale właściwie był to zarys historii górnictwa i poszukiwań złota w Tatrach. Natomiast w drugim, prof. Piotr Roniewicz z Uniwersytetu Warszawskiego mówił o historii popularyzacji geologii Tatr. W swoim wystąpieniu zwrócił ponadto uwagę na to, że obecnie na badania w Tatrach musi być wydane specjalne zezwolenie przez dyrekcję TPN (o zezwolenie należy się zwracać wyłącznie w formie elektronicznej). Ale to nie wszystko – nie wolno zbierać żadnych próbek – na zbiór materiału w terenie musi być zgoda samego ministra! Dotyczy to także pozyskiwania próbek z rdzeni wiertniczych. Skończyła się geologia „z młotkiem”, a w związku z tym, musiało dojść do całkowitej zmiany dydaktyki i popularyzacji tej dyscypliny. Autopsję musi zastąpić wizualizacja, realizowana za pomocą przekazu obrazowego – ilustracji, filmów, itp. U samego początku tak rozumianej popularyzacji była audycja radiowa „Jak powstały Tatry” prof. Edwarda Passendorfera – i miało to miejsce grubo przed pierwszą wojną światową. Wkrótce potem Profesor wydał książeczkę pod tym samym tytułem, która była pierwszym wydaniem tego popularnego przewodnika geologicznego. Po wojnie były kolejne wydania (w sumie siedem), każde nieco zmienione i uzupełnione. Przez długie lata było to jedyne źródło na poziomie popularno-naukowym podstawowej wiedzy o geologii Tatr, aż do wydania *Przewodnika geologicznego po Tatrach* przez prof. Zbigniewa Kotańskiego w 1971 roku. Z czasem zaczęły ukazywać się inne tego typu opracowania, np. przewodniki Zjazdów Polskiego Towarzystwa Geologicznego, wydano wieloautorską mapę geologiczną Tatr, początkowo części polskiej

(skala 1 : 30 000), a później (wraz ze Słowakami) całego łańcucha górskiego Tatr (skala 1 : 50 000). W 2010 roku ukazał się *Przewodnik po graniach Tatr* poświęcony skałom krystalicznym, autorstwa prof. Aleksandry Gawędy z Uniwersytetu Śląskiego oraz publikacja pt. *Wycieczki geologiczne w Tatry*, opracowana przez dr Marię Bac-Moszaszwili i dr Edytę Jurewicz. Ta ostatnia pozycja wydawnicza pokazuje, jak dzięki nowym możliwościom ilustracyjnym uzyskuje się znakomite efekty poznawcze, a przy okazji skraca znacznie pisany tekst. Istnieją obecnie także programy popularyzujące historię i geologię Tatr, np. 12- odcinkowy program dla szkół o budowie Tatr na kasetach, czy filmy, jak np. „Jak powstały Tatry”, nakręcony przez bratanka profesora Edwarda Passendorfera, znanego reżysera Jerzego Passendorfera.

Kolejne wystąpienia w sesji plenarnej dotyczyły różnych zagadnień związanych z geologią Tatr, zarówno polskich, jak i słowackich. Abstrakty poszczególnych wystąpień wydrukowano w materiałach konferencyjnych razem z przewodnikiem sesji terenowych.

Wymienię tylko kilka wystąpień, głównie z uwagi na osoby ich autorów, ewentualnie istotną dla uczestników Warsztatów tematykę. Prof. Krzysztof Birkenmajer w referacie „Kontakt paleogenu podhalańskiego z jednostkami regłowymi między Doliną Suchej Wody i Doliną Białej Wody” wyjaśnił, dlaczego na tym odcinku brak jest podstawowych zlepieńców i wapieni numulitowych na kontakcie fliszu podhalańskiego z formacjami mezozoiku jednostki regłowej dolnej. W kolejnych referatach przedstawione zostały następujące zagadnienia: „Zagubiony mikro-kontynent: zapis magmatyzmu i metamorfizmu w trzonie krystalicznym Tatr (prof. Aleksandra Gawęda), „Stan badań tatrzańskiego triasu” (prof. Joachim Szulc), „Mikroskamieniałości i biostratygrafia późnego triasu i wczesnej jury w jednostkach regłowych Tatr” (prof. Andrzej Gaździcki), „Skamieniałości śladowe utworów mezozoiku Tatr” (prof. Alfred Uchman), „Historia diagenety basenu podhalańskiego i podścielających go jednostek tatrzańskich na podstawie badań minerałów ilastych”

(prof. Jan Środoń), „Rola Tatr w formowaniu zasobów wód termalnych niecki podhalańskiej” (prof. Józef Chowaniec).

Warsztatom towarzyszyła sesja posterowa oraz wystawa fotograficzna (połączona z konkursem) pt. „Zapisane w skale”, która dokumentowała piękno uchwyconych w kadrze elementów przyrody nieożywionej Tatr. Dodatkowych atrakcji przygotowanych dla uczestników Warsztatów dostarczyła wizyta w geotermalnym kompleksie rekreacyjno-rehabilitacyjnym w Bukowinie Tatrzańskiej, a towarzyskie podsumowanie spotkania miało miejsce podczas uroczystej kolacji w Bąkowej Zohylinie Wyżniej przy dźwiękach kapeli góralskiej.

Warsztaty, w których uczestniczyło około 100 osób, spotkały się z dużym zainteresowaniem młodego pokolenia geologów. Jak wspomniano powyżej, zamiarem Organizatorów jest kontynuacja „Tatrzańskich Warsztatów”, poświęconych takim zagadnieniom, jak szata roślinna Tatr, ich mykobiota, historia, współczesne zmiany, itp.

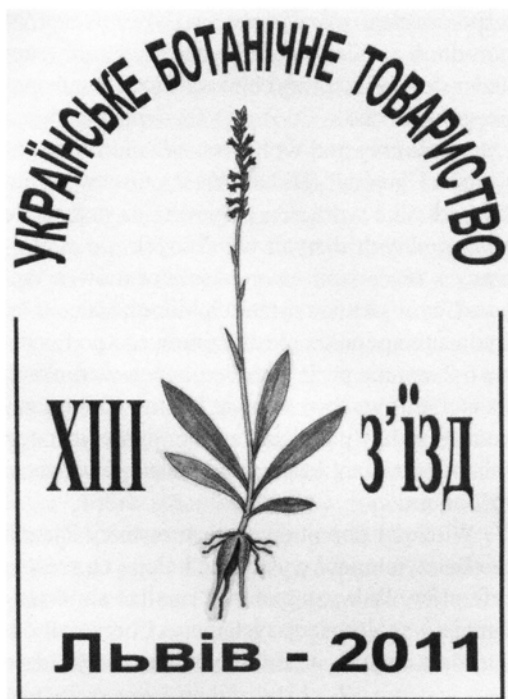
Ewa ZASTAWNIAK-BIRKENMAJER

13 ZJAZD UKRAIŃSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO (LWÓW, 19–23 WRZEŚNIA 2011)

**Thirteenth Congress of the Ukrainian Botanical
Society (September 19–23, 2011, Lviv)**

Statutowe, trzynaste z kolei spotkanie botaników ukraińskich miało miejsce we Lwowie – największym ośrodku naukowym i kulturalnym zachodniej Ukrainy. Zjazd zorganizował Lwowski Oddział Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego (UTB) wspólnie z Instytutem Botaniki im. N. G. Kholodny'ego Ukraińskiej Akademii Nauk z Kijowa, Instytutem Ekologii Karpat ze Lwowa i Lwowskiego Państwowego Uniwersytetu im. Ivana Franka.

Oficjalne otwarcie Zjazdu miało miejsce 20 września w reprezentacyjnej sali głównego budynku Uniwersytetu im. Ivana Franka, w którym mieścił się kiedyś Sejm Galicyjski, a później

Ryc. 1. Logo 13 Zjazdu – *Spiranthes amoena* (Bieb.) Spreng.

Fig. 1. Logo of the 13th Congress of the Ukrainian Botanical Society – *Spiranthes amoena* (Bieb.) Spreng.

funkcjonował znakomity Uniwersytet Jana Kazimierza. Na czele naukowo-programowego komitetu Zjazdu, stał wieloletni prezydent UTB, akademik Ukraińskiej Akademii Nauk – prof. K. M. Sytnik. Polskie Towarzystwo Botaniczne reprezentował prof. dr hab. Kazimierz Dyguś z Wyższej Szkoły Ekologii i Zarządzania w Warszawie. Obrady plenarne podzielono na część przedpołudniową i poobiednią. W pierwszej części wygłoszono sześć referatów: „Stan i perspektywy rozwoju botaniki oraz zadania dla Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego” (tekst prof. Sytnika został odczytany przez organizatorów), „Integracja i rozwój wiedzy botanicznej w kontekście strategii zachowania bioróżnorodności” (Golubec M. A., Kagalo O. O., Carik J. W., Tasekiewicz Ł. O., Terek O. I., Danylyk I. M., Berko J. M.), „Populacyjna ekologia roślin: osiągnięcia i perspektywy” (Carik J. W.), „Systemowa fitosozjologia jako podstawa

współczesnego paradygmatu zachowania bioróżnorodności” (Kagalo O. O.), „Współczesny stan ekosystemów stepowych w warunkach antropopresji” (Głuchow O. Z.) i „Tendencje rozwoju szaty roślinnej pod wpływem zmian klimatycznych na Ukrainie” (Didukh Ya. P.). Ostatni referat wywarł silne wrażenie, ponieważ na podstawie wiarygodnych danych uzyskanych we współpracy z ekologami amerykańskimi mówca wykazał, że w okresie ostatnich kilkudziesięciu lat średnia temperatura okresu zimowego podniosła się o 2 stopnie przy niezmiennych warunkach temperaturowych w okresie letnim. Referat zakończony był przedstawieniem syntetycznego schematu zmian, które mogą nastąpić w szacie roślinnej.

W części popołudniowej uczestnicy Zjazdu mieli przyjemność wysłuchać kolejnych sześciu referatów. W wystąpieniach analizowano tendencje współczesnej systematyki organizmów zarodnikowych, omówionych na przykładzie

śluzowców, grzybów właściwych, porostów oraz zielenic (Dudka I. O., Kondratjuk S. Ya., Careno P. M.), omówiono metodyczne podstawy wyróżniania krajobrazów roślinnych wraz z niezbędnymi warunkami do zachowania ich walorów (Korzenewskij W. W., Kwitnickaja A. A.), dokonano przeglądu najważniejszych ujęć systematycznych okrytozależkowych, w których ostatnio przeważają propozycje oparte na kladystyce (Mosyakin S. L.) oraz zróżnicowania taksonomicznego glonów i znaczenia ich substancji o działaniu hormonalnym (Musatenko Ł. I., Wojtenko Ł. W.), zasygnalizowano konieczność uruchomienia mechanizmów kontrolnych dla optymalnego wdrożenia rządowego programu tzw. melioracji leśnych (Trawlew A. P.), a także omówiono metodyczno-dydaktyczne problemy nauczania botaniki w wyższej szkole, wskazując na zalety nauczania problemowego w porównaniu do reproduktywnego, które realizowane jest tradycyjnie (Berko J. M.).

Ryc. 2. Uczestnicy sesji plenarnej 13 Zjazdu Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego przed budynkiem Uniwersytetu im. Ivana Franka we Lwowie (fot. I. M. Danylyk).

Fig. 2. Participants of the 13th Congress of the Ukrainian Botanical Society in front of the building of the Ivan Frank University (phot. I. M. Danylyk).

W kolejnym dniu obrady odbywały się w siedmiu sekcjach (tylko sesje referatowe) w dwóch miejscach we Lwowie. W centrum miasta w budynku Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Ivana Franka przy ul. Gruszeńskiego obradowały 4 sekcje – Geobotaniki i ekologii roślin, Algologii, mikologii, lichenologii i briologii, Selekcji i introdukcji roślin oraz Fizjologii roślin i botaniki strukturalnej. W Instytucie Ekologii Karpat Ukrainiejskiej Akademii Nauk przy ul. Kozielnickiej odbywały się posiedzenia trzech sekcji: Systematyki, florystyki i morfologii roślin naczyniowych, Ochrony zasobów genowych świata roślinnego oraz Kolekcji roślinnych.

Zgłoszono blisko 450 referatów, które w postaci komunikatów ukazały się drukiem w książkowym wydaniu materiałów zjazdowych. Na 13 Zjazd UTB zgłosiło się ponad 670 uczestników (w tym ponad 60 studentów), spośród których zarejestrowało się 160 delegatów (dane liczbowe od organizatorów Zjazdu). Autorzy doniesień zjazdowych reprezentowali 25 ośrodków naukowych z Ukrainy, przy czym najliczniejszy udział mieli botanicy lwowscy i kijowscy. Zagraniczni uczestnicy pochodzili z Białorusi (Mińsk), Bułgarii (Sofia) i Polski (Warszawa, Kraków, Poznań). Polscy naukowcy zaprezentowali następujące referaty: K. Dyguś – „Ecology of chosen plant species from habitats disturbed by human activity”, J. Mitka (wraz z A. Novikoff) – „The genus *Aconitum* L. in Ukraine”, K. Latowski – „The importance of railroads in shaping the vascular flora” oraz Z. Celka (wraz z I. A. Korotchenko i M. V. Shevera) – „The genus *Malva* L. in the flora of Ukraine”. Wśród wygłoszonych referatów znajdowały się także krótkie, 5-minutowe komunikaty młodych naukowców ukraińskich. Specyfiką tych wystąpień była żywa dyskusja, w której najbardziej doświadczeni uczestnicy nie tylko poruszali sferę merytoryczną, ale wskazywali na uchybienia formalne (sposób mówienia, prezentacja wyników). Wśród standardowych materiałów zjazdowych, które otrzymał każdy uczestnik, poza książką ze streszczeniami zgłoszonych wystąpień, na uwagę zasługuje

książka Michała Gołubca *Na zahist ridnoi movi i kul'turi movleniâ* poświęcona obronie języka ukraińskiego. W tej interesującej publikacji Autor analizuje współczesny stan języka ukraińskiego. Wskazuje na rozpowszechnione niedbalstwo, ubożenie i niepokojącą wulgaryzację ojczystej mowy. Szczegółowo omawia też jaskrawe przykłady utrwalonych rusycyzmów, których w tabelarycznym zestawieniu wymienia blisko 300, podając jednocześnie prawidłowo brzmiące odnośniki. Zdaniem Autora omawiana „lumpenizacja” języka – jak ją nazywa – nie ominęła również sfery naukowej czy duchowej, a nawet religijnej. Podaje przykład wyjątkowo negatywnego przesycenia języka słowem „ekologia”, które zadomowiło się w zupełnie karkołomnych zestawieniach, np. „ekologia kultury”, „ekologia języka”, „ekologia brudu”, a nawet „ekologia miłości” i „ekologia duszy”.

W dniu 22 września odbyły się posiedzenia różnych Komisji Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego i wybór władz. Wieczorem, tradycyjnie na zakończenie Zjazdu, miało miejsce integracyjne spotkanie „zjazdowiczów” – „Botaničnij čaj”. Następnego dnia odbyły się cztery wycieczki zjazdowe do rezerwatów i parków narodowych ziemi lwowskiej.

Lwów przyjął uczestników 13 Zjazdu Ukraińskiego Towarzystwa Botanicznego niezwykle radośnie i gościnnie. Szczególnie dla Polaków atmosfera Lwowa jest nadzwyczaj przyjazna, choć dają się odczuć trudności związane z przygotowaniem do Euro 2012 (zakorkowane ulice!). Ogromne wrażenie robi na zwiedzających Cmentarz Łyczakowski, wraz z cmentarzem Orłat Lwowskich, niezwykle bogate w zabytki architektury centrum miasta, z przepięknym (ponoć najpiękniejszym w świecie) pomnikiem Adama Mickiewicza. Dla biologów interesujące są bogate zbiory Muzeum Benedykta Dybowskiego, mieszczącego się w budynku Wydziału Biologii Uniwersytetu im. Ivana Franka przy ul. Gruszeńskiego, w dawnych zabudowaniach Uniwersytetu Jana Kazimierza.